

Dagab Inköp & Logistik AB

Eventuell överträdelse av lagen om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter – krav på betalning för rabatter**Saken**

Eventuell överträdelse av 12 § andra stycket lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter (LOH).

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare. Ärendet avslutas.

Bakgrund

1. Under den genomlysning av marknadsförhållandena i jordbruks- och livsmedelskedjan som Konkurrensverket genomfört under 2023 och 2024 har Konkurrensverket bland annat inhämtat ett avtal angående köp av märkesvaror upprättat av Dagab Inköp & Logistik AB¹, (Dagab). I avtalet anges villkor om att Dagab, när så kallat restlager uppstår, fördelar och säljer produkter från sina leverantörer i butik enligt beskrivning i Dagabs digitala leverantörsportal. I leverantörsportalen framgick vidare att vissa kostnader för restlagerhantering skulle delas mellan Dagab och berörd leverantör.
2. Frågan om restlagerhantering har tidigare varit föremål för prövning i Konkurrensverkets ärende med dnr 376/2022 som riktades mot Dagabs dotterbolag Dagab Hässleholm AB². Syftet med utredningen var att utreda om Dagab Hässleholm AB överträtt förbudet i 12 § andra stycket LOH. Utredningen avslutades i december 2023 med anledning av att Dagab Hässleholm AB uppgett att hanteringen av inköp flyttats till Dagab och att den aktuella handelsmetoden därmed inte längre tillämpades.
3. Mot denna bakgrund inledde Konkurrensverket en utredning i september 2024. Syftet med utredningen har varit att utreda om Dagab tillämpar en handelsmetod som är förbjuden enligt LOH.

Konkurrensverkets utredning

4. Konkurrensverket har under utredningen inhämtat handlingar från Dagab i form av avtal, fakturor och listningsbesked. Vidare har Konkurrensverket inhämtat yttranden från Dagab.

Vad Dagab framfört i utredningen

5. Dagab har sammanfattningsvis framfört följande i sina yttranden.
6. Dagab är ett grossistföretag som ingår i Axfood-koncernen och som ansvarar bland annat för koncernens sortiment, inköp, lagerhållning och transport.³ I sin verksamhet tillämpar Dagab rutiner för att undvika eller minimera restlager av märkesvaror⁴. Den volym varor som ändå återstår efter ett revideringsbeslut, med innebörden att en viss artikel ska utgå, ska fördelas från Dagabs lager och säljas i Axfood-anslutna dagligvarubutiker.

¹ Org. nr 556004-7903.

² Org. nr 556342-7698. Dagab Hässleholm AB upplöstes genom fusion i februari 2024.

³ Dagabs hemsida, "Det här är Dagab", <https://www.dagab.se/om-oss/det-har-ar-dagab/> (hämtad 2025-02-18).

⁴ Med märkesvaror ("MV") avses produkter som säljs under ett annat varumärke än dagligvarukedjans eget, jfr egna märkesvaror ("EMV").

Totalt omfattas omkring 1 400 leverantörer av både livsmedel och så kallad non-food av villkoren för restlagerhantering.

7. Restlagerhantering aktualiseras vid revidering av rådande sortiment. Vad gäller indelning i artikelkategorier (exempelvis kolonial eller fryst) samt de tidsramar som tillämpas följer Dagab ECR:s⁵ rekommendationer om tidsfönster vid sortimentsrevidering.⁶ Inom respektive artikelkategori förekommer således ett antal bestämda datum per år då sortimentet får revideras.
8. Dagab har uppgett att syftet med restlagerhanteringen är att snabbt göra plats för nya artiklar och nytt sortiment, både på Dagabs lager och i butik. Utgående artiklar rabatteras ut för att uppnå en så hög försäljningstakt som möjligt.
9. Rutinen för restlagerhantering innebär att leverantörer ett antal veckor innan revideringsdatumet får besked i form av ett listningsbesked om vilka varor som ska utgå ur sortimentet. Rabatterna beräknas på avlistade varor som finns kvar i samtliga Dagabs lager med hjälp av en beräkningsmetod som baseras på förväntad säljkraft i butik. Efter beslut och fördelning av återstående kollin ansvarar Dagab för orderläggning och leverans till respektive butik.
10. Enligt Dagab har leverantörer som berörs av restlagerhantering tillgång till uppgifter om volymen varor som maximalt kan komma att omfattas via leverantörsportalen. Leverantören har också tillgång till uppgifter om den potentiellt högsta kostnaden för hanteringen samt vilken tidsperiod som är aktuell för utförsäljning. Dagab har uppgett att leverantören genom den efterföljande faktureringen för restlagerhanteringen får uppgift om den exakta tidsperioden under vilken artiklarna rabatteras ut. I Dagabs leverantörsportal framgick vidare, som anges ovan, att vissa kostnader för restlagerhantering skulle delas mellan Dagab och berörd leverantör.
11. I januari 2025 har Dagab inkommit med ett yttrande enligt vilket företaget har beslutat att upphöra med att fakturera sina leverantörer för restlager vid avlistning av artiklar. Det avtalsvillkor som tidigare framgick av leverantörsportalen om att kostnaden för restlagerhantering ska delas mellan Dagab och leverantören har tagits bort.

⁵ ECR Sverige (Efficient Consumer Response) är ett samarbetsprojekt mellan handeln och dess leverantörer som drivs inom ramen för branschorganisationerna Dagligvaruleverantörerna DLF och Svensk Dagligvaruhandel.

⁶ ECR-Tidsfönster 2024 – Rekommendation för sortimentsrevideringar inom den svenska dagligvaruhandeln och servicehandeln, se särskilt s. 5 ff.

Skälen för Konkurrensverkets beslut

Rättslig reglering m.m.

12. LOH syftar till att skydda leverantörer av jordbruks- och livsmedelsprodukter mot vissa otillbörliga handelsmetoder och gäller vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter om köparen eller leverantören är etablerad i Sverige (1 och 2 §§ LOH). För att lagen ska vara tillämplig när en köpare inte är en myndighet eller en offentlig aktör krävs att köparen har en årsomsättning som överstiger två miljoner euro.
13. I 12 § LOH finns en uppräkningslista av handelsmetoder som är förbjudna om köparen och leverantören inte klart och tydligt har avtalat om dem i förväg. 12 § utgör den så kallade "gråa listan" i LOH, enligt vilken vissa handelsmetoder alltså kan vara tillåtna om parterna avtalat klart och tydligt om dessa i förväg. Detta skiljer sig från förbuden i 5 § LOH som gäller oavsett omständigheter.
14. Enligt 12 § andra stycket LOH är en handelsmetod som innebär att leverantören ska bära hela eller en del av kostnaden för rabatter på jordbruks- och livsmedelsprodukter som köparen säljer som en del av en marknadsföringskampanj förbjuden. Förbudet gäller om (1) köparen och leverantören inte klart och tydligt har avtalat om handelsmetoden i förväg, och (2) köparen inte innan kampanjen inleds anger under vilken tidsperiod som åtgärderna ska genomföras och den förväntade mängd produkter som kommer beställas.
15. Konkurrensverket har i tidigare beslut uttalat att begreppet marknadsföringskampanj i 12 § andra stycket LOH ska tolkas vidsträckt och inte begränsas till säljfrämjande åtgärder där rabatterna kommuniceras på visst sätt. Bestämmelsens tillämpningsområde är inte heller beroende av hur den aktuella köparen rubricerar eller kategoriserar en handelsmetod eller ett agerande. Att rabattera en produkt i syfte att sälja ut ett visst parti bör till sin natur utgöra en säljfrämjande åtgärd. Enligt Konkurrensverket kan rabatter inom ramen för en restlagerhantering utgöra en säljfrämjande åtgärd.⁷

Konkurrensverkets bedömning

16. Dagab är ett företag som är etablerat i Sverige som är verksamt bland annat inom handel med livsmedel och andra dagligvaror. Företaget har 2023 haft en omsättning som överstigit två miljoner euro.⁸ LOH är

⁷ Konkurrensverket, dnr 376/2022.

⁸ Dagabs årsredovisning för 2023, s. 4.

följaktligen tillämplig på Dagabs köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter.

17. Dagab anser, som tidigare redovisats, att restlagerhanteringen följer en avtalad process där leverantörer som berörs vid respektive revideringstillfälle får information om dels under vilken tidsperiod de säljfrämjande åtgärderna ska genomföras, dels den mängd artiklar som kommer omfattas. Eftersom informationen är tillgänglig via leverantörsportalen behövs enligt Dagab ingen ytterligare kommunikation mellan Dagab och leverantören.
18. Dagabs restlagerhantering har inneburit att leverantörer ska bära en del av kostnaden för rabatter som Dagab erbjuder sina kunder på leverantörernas produkter. Begreppet "marknadsföringskampanj" i 12 § andra stycket ska som angetts ovan tolkas vidsträckt och inte begränsas till säljfrämjande åtgärder där rabatterna kommuniceras på visst sätt.⁹ Enligt Konkurrensverket har rabatterna inom ramen för Dagabs restlagerhantering sannolikt utgjort en säljfrämjande åtgärd för vilken leverantörer bär del av kostnaden. Dagabs rutin för restlagerhantering som granskats i utredningen är således en handelsmetod som innebär att leverantören bär hela eller en del av kostnaden för rabatter på jordbruks- och livsmedelsprodukter som köparen säljer som en del av en marknadsföringskampanj enligt 12 § andra stycket LOH.
19. I likhet med övriga handelsmetoder i den gråa listan ska det finnas en klar och tydlig överenskommelse mellan köparen och leverantören om metodens tillämpning. Till skillnad från övriga bestämmelser i 12 § LOH är köparen enligt andra stycket också skyldig att ge leverantören en prognos om *de varor som kommer att beställas* och därmed omfattas av kostnadsdelningen.
20. Konkurrensverket noterar att Dagab under pågående utredning har uppgett att företaget beslutat att upphöra med handelsmetoden och att den aktuella bestämmelsen om att kostnaden för restlagerhantering ska delas mellan Dagab och leverantören har tagits bort från villkoren i Dagabs digitala leverantörsportal. Den aktuella handelsmetoden tillämpas således inte längre av Dagab.
21. Konkurrensverket finner mot denna bakgrund att det inte är motiverat att fortsätta utredningen i syfte att ta ställning till om restlagerhanteringen varit klart och tydligt avtalad i förväg med aktuella leverantörer och om leverantörerna fått en prognos om den mängd varor som kommer att beställas samt fått besked om under vilken tidsperiod de säljfrämjande

⁹ Konkurrensverket, dnr 376/2022.

åtgärderna skulle vidtas i den mening som avses i 12 § andra stycket LOH.
Utredningen ska därför avslutas.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit Michaela Binning.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och beslutet saknar därför namn-underskrift.

Marie Östman

Beslutet att inte utreda saken ytterligare kan inte överklagas

Detta beslut kan inte överklagas, se 4 och 8 §§ förordningen (2021:583) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter.

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.